

KLAR, PARAT & START

- til dit arbejdsliv

Evalueringsrapport

Evalueringen er gennemført af
Deloitte Consulting
Weidekampsgade 6,
2300 København

Indholdsfortegnelse

Resumé og anbefalinger	4
Hovedkonklusioner	4
Anbefalinger	6
1. Indledning	7
1.1. Baggrund	7
1.2. Evalueringens formål	7
1.3. Datagrundlag og metode	8
2. Indsatsen	9
2.1. Kortlægning af projektets aktiviteter	10
2.2. Fravær	13
2.3. Opsamling	14
3. Visitationen	16
3.1. Målgruppen	17
3.2. Opsamling	20
4. Effekten	21
4.1. Udslusning fra projektet	21
4.2. Fastholdelse	24
4.3. Opsamling	24
5. Samarbejdet	26
5.1. Styrket samarbejde om de unge	26
5.2. Fælles forståelse af uddannelsesparathed	27
5.3. Opsamling	29
6. Metoderne	30
6.1. Virkningsfulde metoder	30
6.2. Manglende metodisk systematik	31
6.3. Perspektivering	32
6.4. Opsamling	32
7. Bilag: Fleksuddannelse Nord	33

Resumé og anbefalinger

Evalueringen af projekt Klar, Parat & Start på AMU Nordjylland er blevet gennemført i perioden september til november 2014, umiddelbart inden projektets afslutning. Evalueringsdesignet er udarbejdet i samarbejde med projektledelsen og har fokuseret på fem centrale områder i projektet. For at behandle disse områder har vi taget afsæt i kvantitativ data fra projektets egne registreringer samt DREAM-data, og vi har udført en række interviews med vejledere, styregruppe, deltagere og samarbejdspartnere.

Hovedkonklusioner

Evalueringen har resulteret i følgende hovedkonklusioner:

- Projektdeltagerne har gennemsnitligt været i projektet i 17,4 uger. Gennemsnittet på de 17,4 uger dækker dog over meget stor variation på længden af de enkelte unges forløb. Det er således kun ca. 15 procent af deltagerne, som har været i projektet i 15-25 uger og dermed haft en forløbslængde tæt på det planlagte.
- Projektet har løbende ændret på aktiviteterne. Således er de uddannelsesafklarende aktiviteter blevet nedtonet undervejs i projektet, mens studieforbereelse, personlige og sociale kompetencer samt sundhed og livsstil gradvist har optaget en større andel af den samlede indsats.
- Fraværet har ifølge projektets registreringer målt på aktivitetsniveau været 28 procent set over projektets samlede periode fordelt mellem 18 procent registreret som sygdom og 10 procent registreret som udeblivelse (ulovligt fravær). Der er ikke en markant højere fraværsporcet på særskilte projektaktiviteter.
- Jobcentret har i projektperioden visiteret 357 unge til projektet, hvoraf 271 endte med at deltage. Projektet har haft en forventning om 420 deltagere, hvilket således ikke er opnået.
- Tre fjerdedele af deltagerne var ved visitationen mellem 18-24 år, og størstedelen (68 procent) kvinder. Kun ganske få (8 deltagere i alt) havde afsluttet enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse, og knap 15 procent havde ved visitationen til projektet

gennemført et eller flere grundforløb. 17 procent af deltagerne havde en form for erhvervserfaring inden de startede på projektet.

- De unge, der blev visiteret til projektet, var væsentlig længere væk fra uddannelse, end hvad der var planlagt og havde kun i få tilfælde haft reel tilknytning til arbejdsmarkedet. Mange af de unge havde endvidere omfattende personlige og sociale problemer som fx misbrug, ubehandlet ADHD, social angst, bolig- og økonomiske problemer m.m.
- Forskellen mellem den planlagte og den reelle målgruppe skyldes især, at jobcentret primært benyttede aktivering, opkvalificering eller afklaring af unge i virksomheder - og ikke i denne type forløb.
- Ca. halvdelen af projektets deltagere er ifølge projektets egne registreringer udsluset til enten uddannelse (42 procent) eller beskæftigelse (7 procent), hvilket svarer til projektets egen målsætning. Ud af de deltagere, der er udsluset til uddannelse, er ca. halvdelen startet på en erhvervsuddannelse.
- De kvindelige og de yngre deltagere er i højere grad blevet udsluset til uddannelse. De deltagere, der ved visitationen havde erhvervserfaring, er i højere grad udsluset til beskæftigelse, mens de deltagere, der tidligere har deltaget i en form for uddannelse, i højere grad er udsluset til en uddannelse.
- Der er stort set ingen ændringer i deltagernes forsørgelsesgrundlag henholdsvis 1, 5 og 13 uger efter afslutning i projektet. På den korte bane (henholdsvis 5 og 13 uger efter ophør i projektet) lader det derfor til, at de unge, der er udsluset til uddannelse eller beskæftigelse, fastholdes heri.
- Projektet har haft fokus på at styrke samspillet mellem de forskellige aktører bl.a. med gennemførelsen af fælles uddannelsesdage og netværksarrangementer. Det vurderes, at disse aktiviteter har styrket kendskabet til hinandens roller, kompetencer og områder.
- Samarbejdet med jobcentret har været præget af udfordringer i forhold til afklaringen af deltagernes problematikker i forbindelse med visitationen til projektet, den løbende kommunikation i forhold til eventuelle særlige indsatser som deltagere havde behov for eller i forhold til opfølgning på fravær. Samarbejdet mellem projekt og jobcenter er dog blevet bedre undervejs i projektet.
- Projektledelsen og samarbejdspartnere i både UU og jobcentret vurderer ikke, at det er lykkedes at etablere en fælles måde at anvende vurderingen af de unges uddannelsesparathed på. Et screeningsredskab baseret på en mere operationaliseret forståelse af uddannelsesparathed end den nuværende, som benyttes i jobcentret,

fremhæves som en måde at afhjælpe de udfordringer, som de forskellige forståelser resulterer til.

- På baggrund af kortlægningen af projektet kan der peges på fire grundlæggende metoder, som projektet har benyttet sig af: 1) personlig vejledning og støtte, 2) afklaring af ressourcer og interesser, 3) opkvalificerende undervisning og kompetenceudvikling samt 4) opbygning af socialt fællesskab i et beskyttet miljø.
- Den personlige vejledning og støtte baseret på en tæt og kontinuerlig personlig kontakt mellem den enkelte unge og en af vejlederne fremhæves af både vejledere og deltagere som projektets hjørnesten og en forudsætning for det øvrige arbejde med de unge.
- Der er kun i begrænset omfang etableret et fælles systematisk metodisk grundlag med klare aftaler vejlederne imellem om projektets metode.

Anbefalinger

På baggrund af ovenstående konklusioner har vi på den afsluttende konference d. 25. november 2014 fremlagt følgende anbefalinger:

- Ved fremtidige projekter af denne art, bør det tilstræbes, at der fra starten af er en klar kommunikation med Jobcenter, samt klare aftaler og forventningsafstemninger.
- Det vil ligeledes være en fordel med en klar metodisk profil ift. 'det relationelle og håndholdte' – hvorfor er det nødvendigt og hvad er det man gør? Dette vil understøtte kommunikationen med samarbejdspartnere fx jobcenter.
- For fremtidige projektet bør visitationskriterierne være tegnet skarpt op.
- Der kan med fordel laves skriftlige planer og målsætninger for hver enkelt deltager (ev.t i SMART-form), som kan benyttes i kommunikationen med samarbejdspartnere og selve indsatsen med deltageren.
- For at løse udfordringen med de forskellige forståelser af begrebet 'uddannelsesparathed', bør der anvendes en fælles begrebsforståelse, som evt. er forankret i fælles screeningskriterier og –metoder.
- For at synliggøre fremskridt og for at sikre ensartet metodisk tilgang til deltageren kan det anbefales af bruge progressions- og dialogredskaber.

1. Indledning

Projektet Klar, Parat & Start blev etableret i 2011 bl.a. med midler fra Socialfonden. Projektet har til formål at gøre passive unge uddannelsesparate og aktive. Målgruppen er unge kontanthjælpsmodtagere mellem 18 og 29 år uden afsluttet kompetencegivende uddannelse. Denne evalueringsrapport samler op på erfaringerne og resultaterne fra projektet.

1.1. Baggrund

Klar, Parat & Start (KPS) har haft til formål at udvikle og afprøve tilbud til unge, som kan fremme deres uddannelsesparathed og sikre, at de kommer i gang og gennemfører en uddannelse. Projektet er etableret i et samarbejde mellem AMU Nordjylland, Aalborg Kommune, en række erhvervsskoler, VUC, AOF samt øvrige aktører, der arbejder med unge i og omkring Aalborg.

Jobcentret har visiteret de unge til projektet, og efterfølgende har projektets aktiviteter primært foregået med udgangspunkt i Basen på AMU Nordjylland. I projektforløbet har der overordnet set været fokus på personlig vejledning, der understøtter de unges selvtillid og tro på egne evner, erhvervs- og uddannelsesafklaring på baggrund af de unges ønsker og ressourcer, samt faglig opkvalificering for at forberede de unge på de konkrete studier. Desuden har projektets aktiviteter omfattet både indslusning på uddannelse samt en form for efterværn i en opfølgingsperiode.

En mindre del af Socialfondens bevilling til KPS er brugt til finansiering af projektet Fleksuddannelse Nord (Fleksnord), som er et selvstændigt forsøgsprojekt med base på AOF Nord. Da der ikke har været et egentligt fagligt samarbejde mellem Fleksnord på AOF Nord og Klar, Parat & Start på AMU Nordjylland, har evalueringen haft fokus på Klar, Parat & Start. Fleksnord behandles kortfattet i bilag 1.

1.2. Evalueringens formål

Evalueringen skal bidrage med viden om projektets aktiviteter og målopfølgelse, herunder både projektets effekter i forhold til de unge, som har deltaget og i forhold til kompetenceudvikling og samarbejde blandt de involverede medarbejdere og aktører. Evalueringen har følgende omdrejningspunkter, som også afspejles i opbygningen af evalueringsrapporten:

- *Indsatsen*: At skabe overblik over projektets aktiviteter, med henblik på overblik og metodekatalog

- *Visitationen*: At undersøge konsekvensen af projektets visitationspraksis ift. målrealisering og udvikling
- *Effekten*: At undersøge, hvorvidt projektet har leveret de forventede resultater og effekter
- *Samarbejdet*: At vurdere betydningen af det tværfaglige samarbejde ift. realisering af projektets målsætninger
- *Metoderne*: At undersøge hvilke metoder, der bringer deltagerne tættere på uddannelse

1.3. Datagrundlag og metode

Evalueringen baseres dels på data indsamlet af projektet selv i løbet af projektet (kvantitative data) og på kvalitative interview.

De kvantitative data, som ligger til grund for evalueringen er leveret af projektet selv. Det drejer sig om projektets egne registreringer af deltagerne, deltagelse på aktivitetsniveau samt hvad deltagerne er udsluset til ved ophør i projektet. Desuden har projektet beriget egne registreringer med data fra DREAM-databasen om de unges uddannelses- og jobsituation 5 og 13 uger efter afslutning i projektet.

De kvalitative data bygger på både individuelle og gruppeinterview med projektdeltagere, vejledere og undervisere samt projektledelsen, styregruppen og udvalgte samarbejdspartnere. Der er afholdt følgende interview:

	Individuelle interview	Gruppeinterview
Projektdeltagere	5	1 (5 deltagere)
Vejledere	3	1 (5 deltagere)
Styregruppe		1 (9 deltagere)
Samarbejdspartnere	5 (UU, Jobcenter, Jobcenter Unge, AOF-Nord)	

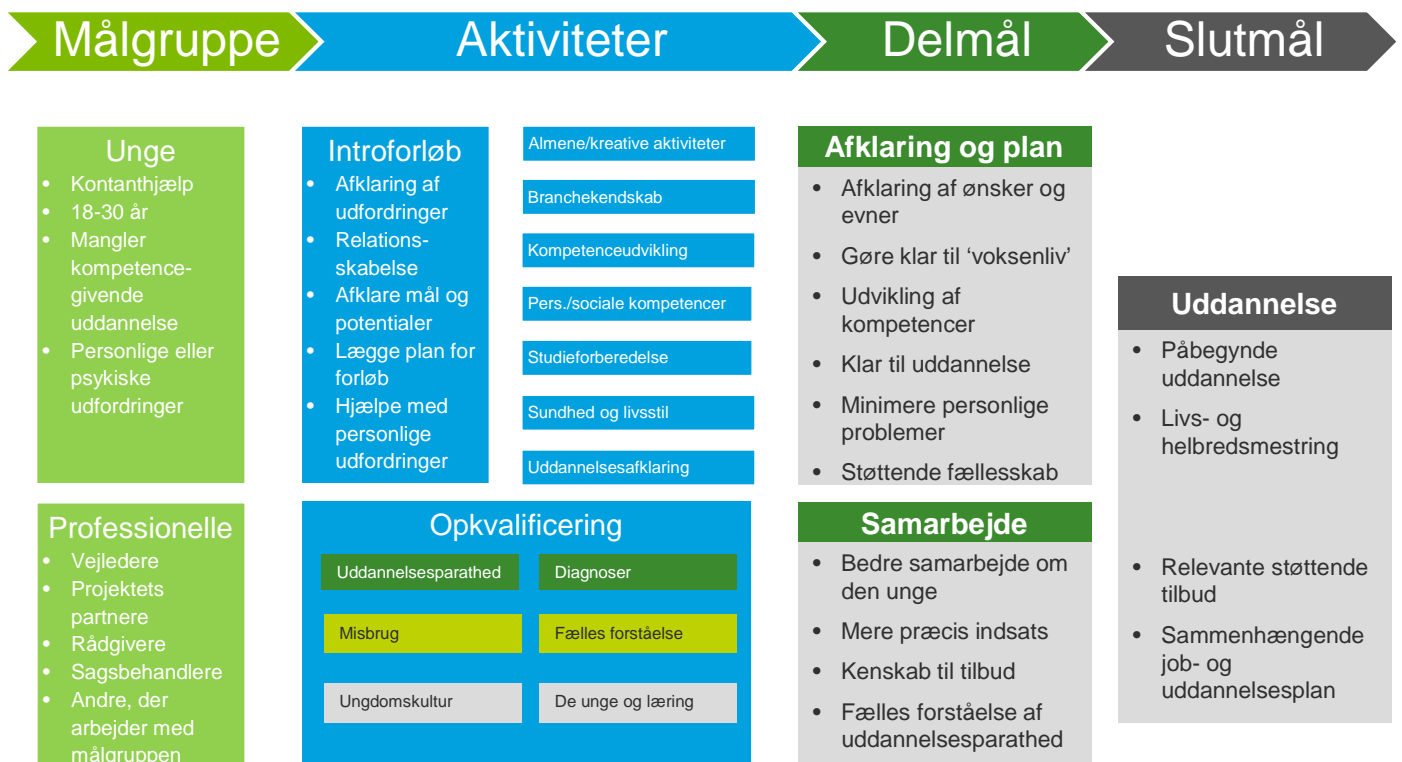

2. Indsatsen

I kapitel to beskrives projektets indsatser og aktiviteter med udgangspunkt i en forandringsteori samt de unges deltagelse i indsatserne.

På baggrund af interviews med projektledelse og vejledere samt gennemgang af relevant projektmateriale har evaluatoren udarbejdet en forandringsteori, der illustrerer projektets to fokusniveauer og sammenhængen mellem indsatser, mål og delmål. Forandringsteorien præsenteres nedenfor.

Figur 1. Forandringsteori for Klar, Parat & Start

Overordnet set foregår aktiviteterne i KPS ad to spor. For det første indsatsen rettet mod de unge, som har fokus på at gøre de unge klar til uddannelse, afklare deres ønsker og evner så de kan tage et kvalificeret uddannelsesvalg og generelt at støtte de unge i at løse de forskellige problemer, som de slås med.

Og for det andet aktiviteterne rettet mod de professionelle medarbejdere i projektet og hos samarbejdspartnerne, som især har fokus på at udvikle medarbejdernes kompetencer og fælles forståelse af de unges ressourcer og problemstillinger og på den baggrund styrke samarbejdet mellem de forskellige aktører. Som det også fremgår af forandringsteorien ovenfor, har slutmålet for projektet været, at de unge påbegynder en uddannelse, og at de generelt bliver bedre til at mestre og tage ansvar for deres eget liv og dermed også fuldfører uddannelsen.

2.1. Kortlægning af projektets aktiviteter

I dette afsnit fokuseres der på de borgerrettede indsatser, som har haft til hensigt at gøre de unge uddannelsesparate. De medarbejderrettede aktiviteter behandles senere i evalueringsrapporten under diskussionen af uddannelsesparathed.

KPS har gennemgået en løbende udvikling igennem projektperioden, hvor aktiviteterne er blevet tilpasset de unge, som er blevet visiteret til projektet. På den vis adskiller afviklingen af projektet sig noget fra projektbeskrivelserne, som de fremstår i de forskellige puljeansøgninger. Den løbende justering af indsatsen er foretaget for at sikre, at målene kunne realiseres.

Figur 2. Typisk forløb

Af projektmaterialer og af interviews med projektledelsen fremgår det, at introforløbet i projektet havde til hensigt at fungere som en indslusning i projektet, hvor vejlederne lærte deltagerne bedre at kende, fik kortlagt udfordringer og potentialer og fik taget de første skridt ift. at få lavet en plan for forløbet i KPS. Introforløbet er imidlertid gradvist blevet udvidet i løbet af projektperioden, indtil elementerne i introforløbet bredtes ud til hele forløbet i KPS. Årsagerne til dette skal blandt andet findes i, at de unge, som blev visiteret til projektet, i langt højere grad end forventet havde behov for den håndholdte, afklarende og støttende indsats. Dette behandles i øvrigt i kapitel tre om visitationen.

Indsatserne for de enkelte unge har været tilpasset til den enkeltes situation, udfordringer og ønsker, hvorfor der har været stor variation mellem de indsatser, som de enkelte har modtaget. Som udgangspunkt har et typisk forløb fulgt modellen som fremgår af figur 2.

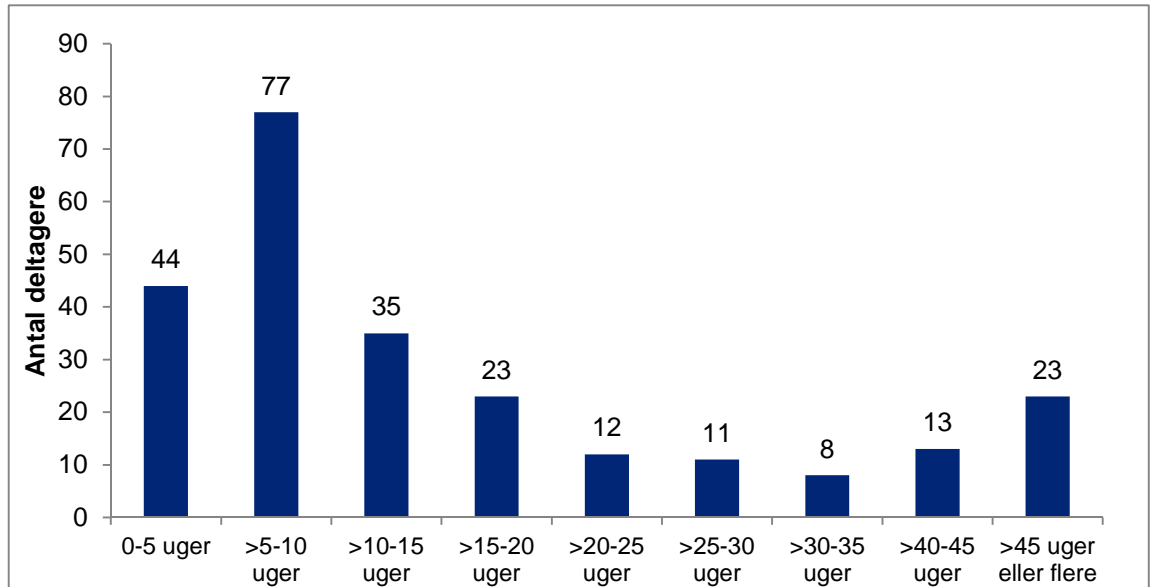
Varighed i projektet

I alt har 271 unge deltaget i projektet. Deltagerne har gennemsnitligt været i projektet i 17,4 uger (udregnet pba. de 246 deltagere med start- og slutdato i projektdatabasen), hvilket nogenlunde svarer til de ca. 20 uger, et typisk projektforløb i udgangspunktet var planlagt til at vare.

Gennemsnittet på de 17,4 uger dækker over meget stor variation på længden af de enkelte unges forløb, jf. figur 3. Det er således ca. 15 procent af delta-

gerne, som har været i projektet i 15-25 uger og dermed en forløbslængde inden for hvad der var planlagt.

Figur 3. Forløbslængde for de unge i projektet

Kilde: Deloitte's beregninger pba. database fra projekt 'Klar, Parat & Start'. N=246

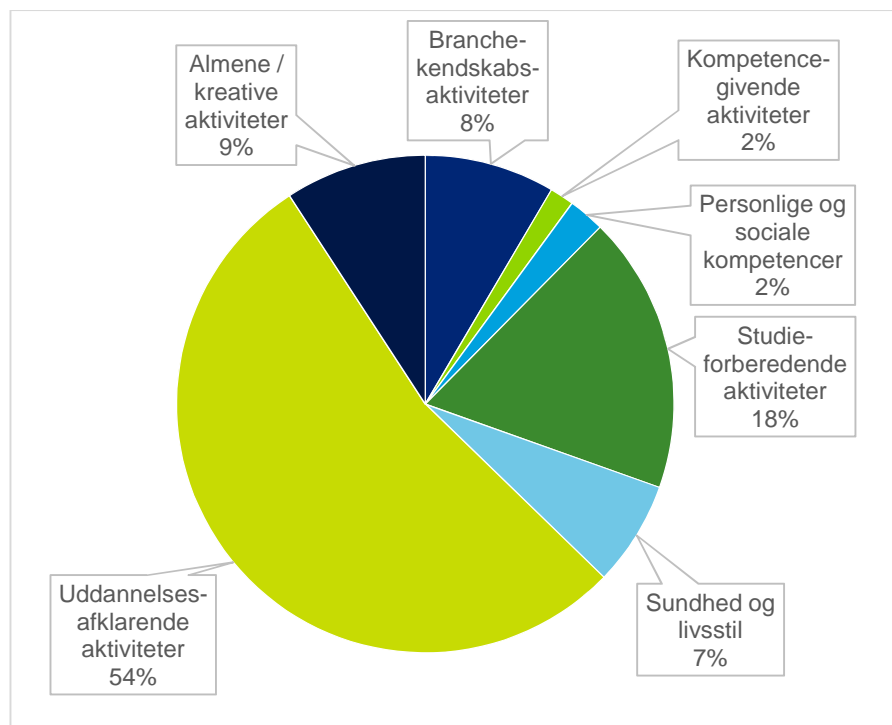
Ca. en tredjedel (svarende til 77 af de 246 deltagere som har afsluttet deres forløb) har været i projektet 5-10 uger. En anden tredjedel af deltagerne har været i projektet mere end 20 uger. En relativ stor andel (18 procent) af deltagerne har været indskrevet i projektet i mindre end 5 uger. Denne andel dækker både over deltagere, der meget hurtigt har fået udbytte af projektet og er kommet i job eller videre med deres uddannelses- eller jobplaner (38 procent af denne gruppe) og over deltagere, der hurtigt viste sig ikke at være i projektets målgruppe og derfor er blevet returneret til jobcentret til udredning, aktivering mm. (43 procent af denne gruppe). Denne konklusion understøttes både af de kvantitative data og af interviews med styregruppe, projektleddelse og vejledere.

De udfordringer, der i øvrigt har været i forbindelse med visitationen, behandles nærmere i kapitel tre.

Aktiviteter

Projektets har løbende registreret elevernes deltagelse i forhold til de forskellige aktivitetskategorier. I figur 4 nedenfor fremgår fordelingen mellem de forskellige typer aktiviteter baseret på de faktiske deltagelsesregistreringer.

Figur 4. Gennemsnitlig deltagelse i forskellige typer af aktiviteter

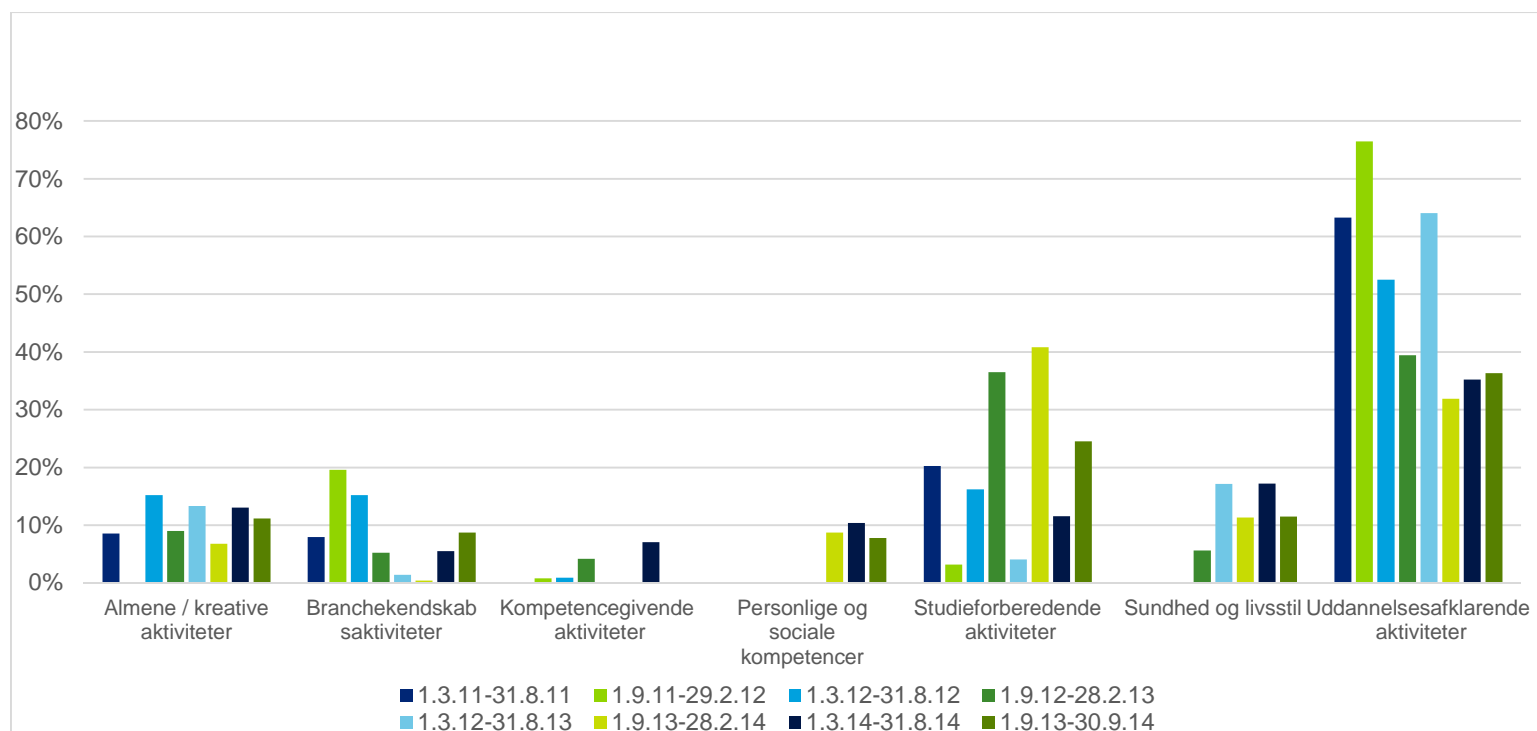
Kilde: Deloittes beregninger pba. database fra projekt 'Klar, Parat & Start' N=246

Note: I denne opgørelse indgår kun aktiviteter, der er blevet udført på gruppebasis – dvs. når projektet har samlet en gruppe deltagere og lavet en aktivitet sammen. Deltagelse i individuelle aktiviteter (samtaler, sparring, coaching og problemløsning) er således ikke registreret.

Opgørelsen viser, at over halvdelen (62 procent hvis brancheafklarende aktiviteter også medregnes) af projektets aktiviteter har været uddannelsesafklarende – altså aktiviteter, der har haft til hensigt at spore den unge ind på, hvilken uddannelse, der kunne være relevant. I denne kategori indgår bl.a. skolebesøg, introduktionsforløb på uddannelsesstederne samt samfundsfag. Den aktivitet, der har fyldt næstmest i KPS, er de studieforberedende aktiviteter, fx dansk, IT og forskellige varianter af teamarbejde.

Som tidligere beskrevet, så har projektet løbende ændret fokus og indhold, bl.a. som en reaktion på deltagernes behov. Figur 5 nedenfor viser vægten af aktiviteter fordelt på halve år, og illustrerer bl.a., hvordan de uddannelsesafklarende aktiviteter er blevet nedtonet undervejs i projektet, mens studieforberedelse, personlige og sociale kompetencer samt sundhed og livsstil, gradvist har optaget en større andel af den samlede indsats i den senere del af projektet.

Figur 5. Vægten af aktivitetskategorier fordelt på hvert halve år

Fordelingen mellem de forskellige aktiviteter omfatter ikke de individuelle aktiviteter. Ud fra den kvalitative data er det imidlertid tydeligt, at netop disse individuelle kontakter mellem deltager og vejleder har haft en helt central betydning for projektets indhold og resultater.

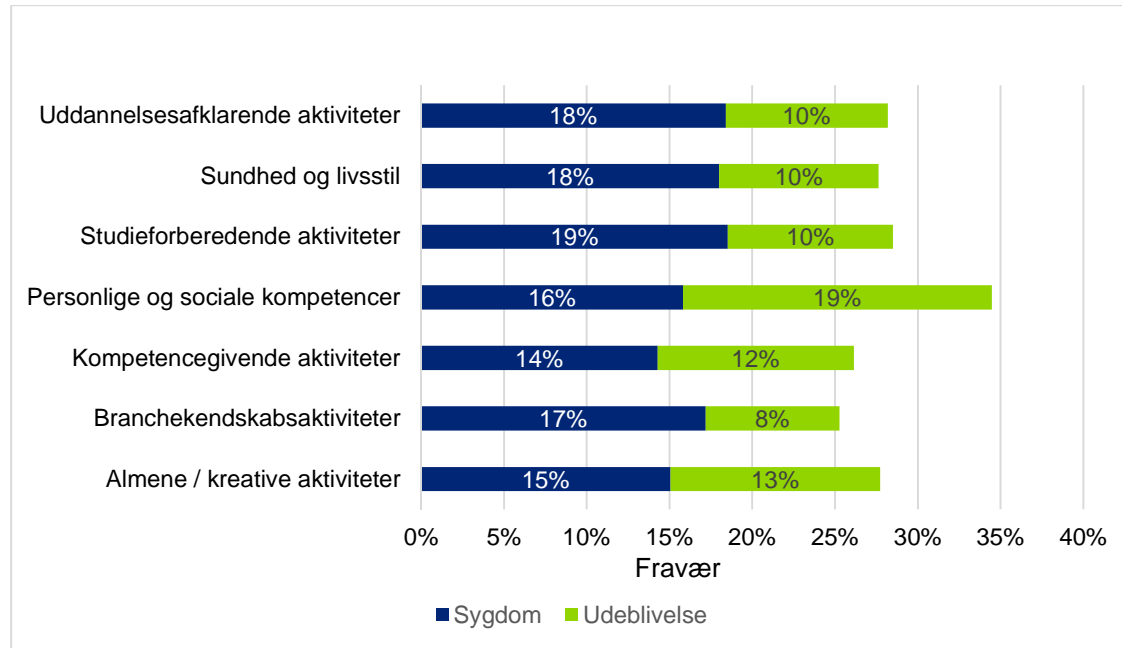
2.2. Fravær

Fravær i form af udeblivelse og sygemeldinger har været en af de helt centrale udfordringer for afviklingen af projektet. Samlet set har fraværet ifølge projektets registreringer målt på aktivitetsniveau været 28 procent set over projektets samlede periode fordelt mellem 18 procent registreret som sygdom og 10 procent registreret som udeblivelse (ulovligt fravær).

Både projektledelsen, vejlederne og deltagerne selv beretter om, at det for mange af deltagerne er en helt grundlæggende strategi at blive væk, hvis noget er svært at forholde sig til eller håndtere. De beskriver, hvordan mange af de unge har været vant til 'at stikke hovedet i busken' og vente på, at problemet går væk, hvilket imidlertid ofte er en uhensigtsmæssig strategi, som kun forværrer problemerne. En stor del af den personlige vejledning og de individuelle mål, som sættes sammen med den enkelte unge, har derfor også drejet sig om det at lære at møde op og at møde op til tiden. Nogle af underviserne har haft aftaler med de unge om, at de ringer og vækker dem og eventuelt henter dem derhjemme, hvis ikke de dukker op.

Generelt er fravær, sygemeldinger og fremmøde et af de centrale problemområder, som vejlederne har haft stort fokus på. Ud fra et udviklingsperspektiv har projektledelsen derfor været interesseret i, at evalueringen undersøgte, om der var en sammenhæng mellem fravær og visse typer af aktiviteter. Figuren herunder viser, hvor meget fravær der har været på projektets forskellige typer af aktiviteter.

Figur 6. Fravær fordelt på typer af aktiviteter

Kilde: Deloitte's beregninger pba. database fra projekt 'Klar, Parat & Start'

Af figuren fremgår det, at aktiviteter under kategorien personlige og sociale kompetencer har haft større fravær end nogle af de andre aktivitetskategorier. Denne kategori udgør imidlertid kun 2 procent af aktiviteterne, og usikkerheden er derfor relativ stor.

Konklusionen på baggrund af projektets opgørelse af deltagelse og fravær er, at der ikke er nogen umiddelbar betydningsfuld sammenhæng mellem typer af aktiviteter og fravær.

2.3. Opsamling

- Projektdeltagerne har gennemsnitligt været i projektet i 17,4 uger. Gennemsnittet på de 17,4 uger dækker dog over meget stor variation på længden af de enkelte unges forløb. Det er således kun ca. 15 procent af deltagerne, som har været i projektet i 15-25 uger og dermed en forløbslængde tæt på det planlagte.
- Klar, Parat & Start har løbende ændret på aktiviteterne. Således er de uddannelsesafklarende aktiviteter blevet nedtonet undervejs i projektet, mens studieforberedelse, personlige og sociale kompetencer

tencer, samt sundhed og livsstil, gradvist har optaget en større andel af den samlede indsats.

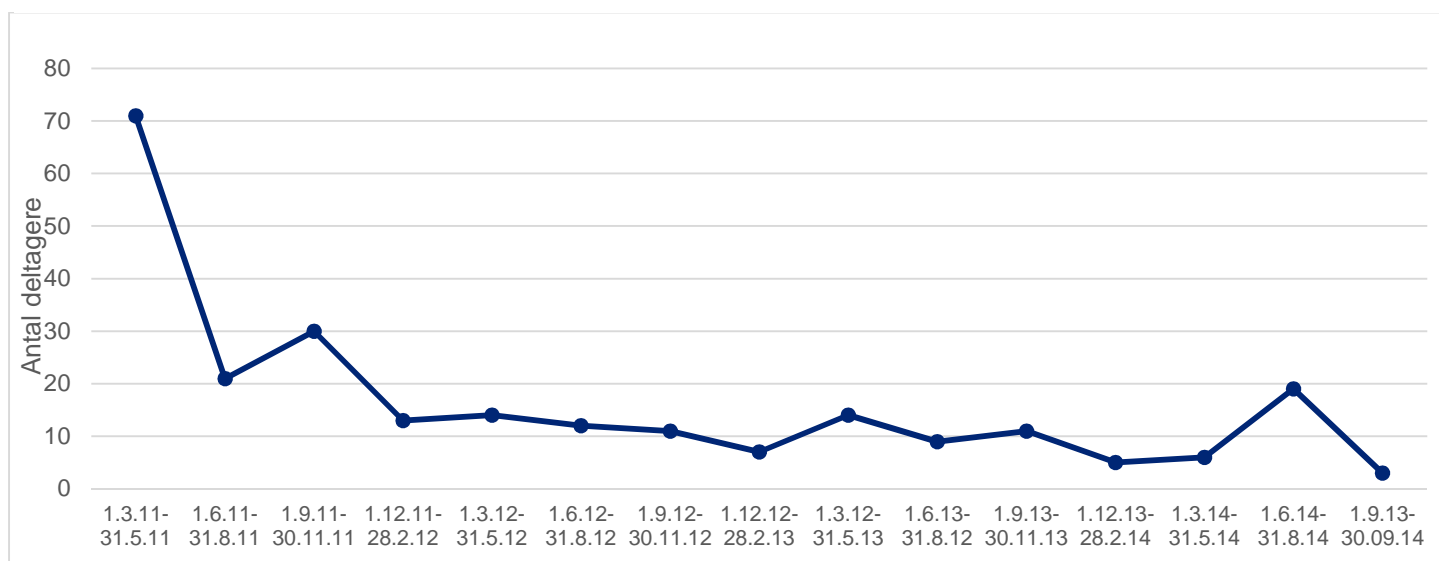
- Fraværet har ifølge projektets registreringer målt på aktivitetsniveau været 28 procent set over projektets samlede periode fordelt mellem 18 procent registreret som sygdom og 10 procent registreret som udeblivelse (ulovligt fravær). Der er ikke en markant højere fraværsprocent på særskilte projektaktiviteter.

3. Visitationen

Visitationen til denne type projekter har stor betydning både for kapacitetsudnyttelsen og for selve indholdet i aktiviteterne. I dette afsnit beskrives målgruppen, som har deltaget i KPS, holdt op imod den målgruppe, som projektet oprindeligt var tiltænkt, hvorfor disse ikke blev visiteret til KPS og hvilke konsekvenser dette havde for projektets afvikling og indhold.

Jobcentret har i projektperioden visiteret 357 unge til projektet. 86 af disse mødte enten ikke op til den indledende samtale eller takkede nej til tilbuddet om deltagelse i KPS. Således er der 271 deltagere, der er startet i projektet – 25 af disse er ved seneste datatræk stadig tilknyttet projektet. Projektet har haft en forventning om 420 deltagere, hvilket således ikke er opnået. Udviklingen i indskrivningen på projektet fremgår af figur 7 nedenfor.

Figur 7. Fordeling af optag per kvartal

Figuren illustrerer projektets optag af deltagerne fordelt på projektperioden. Det største optag har som forventet for denne type projekt været i projektets første kvartal, hvorefter optaget fordeles relativt jævnt ud over resten af tiden. Der er således heller ikke noget, der tyder på, at der har været særlige perioder, hvor projektet ikke har fået visiteret deltagere, som kunne være en medvirkende årsag til, at der ikke er visiteret nok deltagere til projektet.

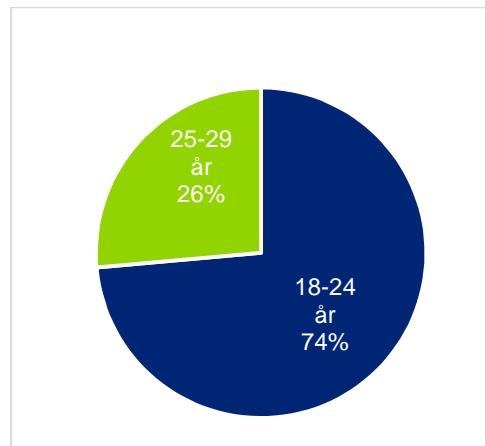

Vi har igennem interviews med projektledelsen, vejlederne og jobcentret heller ikke fået viden om, at KPS har afvist at få flere deltagere visiteret til projektet. Det tyder således på, at antallet af deltagere afspejler den visitation, der er foretaget. Projektledelsen har løbende på styregruppemøderne adresseret problemet med, at der ikke blev visiteret nok deltagere, dog uden at situationen er blevet bedret heraf.

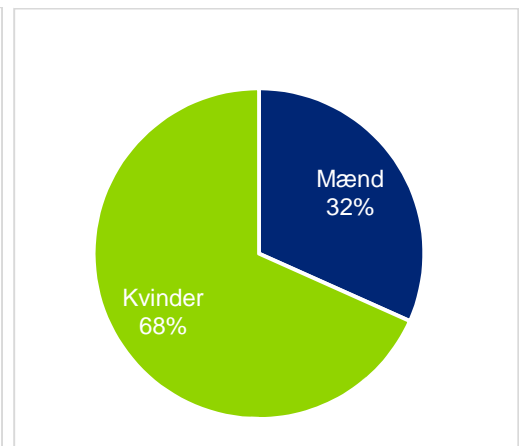
3.1. Målgruppen

Figurene herunder viser hhv. alders- og kønsfordelingen for deltagerne, da de startede på projektet. Tre fjerdedele af deltagerne har været mellem 18-24 år, da de startede i projektet, og størstedelen (68 procent) kvinder.

Figur 8. Deltagernes aldersfordeling

Figur 9. Deltagernes kønsfordeling

Kilde: Deloitte's beregninger pba. database fra projekt 'Klar, Parat & Start. N=246

Deltagernes uddannelsesmæssige baggrund fremgår af figur 10 nedenfor. KPS var målrettet unge uden (ungdoms)uddannelse, og som forventet er det kun ganske få (8 deltagere i alt), som havde afsluttet enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse. Knap 15 procent af projektets deltagere havde ved visitationen til projektet gennemført et eller flere grundforløb.

Figur 10. Deltagernes uddannelsesmæssige baggrund

Uddannelsesbaggrund	Antal deltagere	Andel af alle deltagere
Bestået gymnasial uddannelse (Handelsskole, gymnasie, HF, HTX, HHX o. lign.)	4	1,6%
Påbegyndt, men ikke afsluttet gymnasial uddannelse	8	3,3%
Gennemført grundforløb	33	13,4%
Gennemført mere end ét grundforløb	3	1,2%
Bestået erhvervsuddannelse	4	1,6%

Kilde: Deloitte's beregninger pba. database fra projekt 'Klar, Parat & Start' N=56

17 procent af deltagerne havde en form for erhvervs erfaring, inden de startede på projektet.

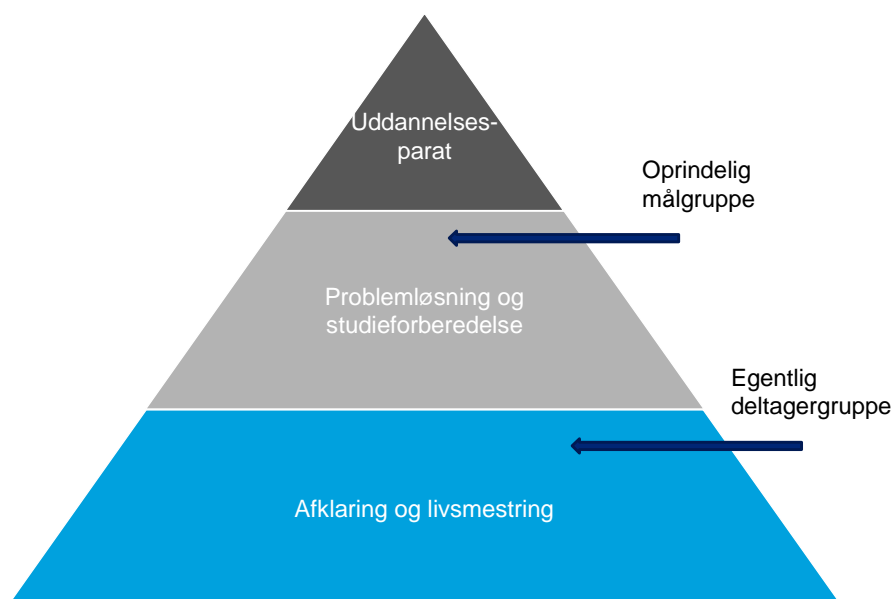
Anden målgruppe end planlagt

Den oprindelige målgruppe for projekt Klar, Parat & Start var unge, som havde en løs tilknytning til arbejdsmarkedet, som manglede kvalifikationer og som muligvis havde flere mislykkede forsøg på uddannelse bag sig. Der var ved formuleringen af projektet tale om en målgruppe af unge, som periodevis havde ufaglært sæsonarbejde fx i landbruget eller inden for bygge- anlægssektoren, og som i nedgangstider – og om vinteren – meldte sig på jobcentret, hvor de typisk ville få et uddannelsespålæg. Udfordringen for de unge i den påtænkte målgruppe var, at de ikke umiddelbart var i stand til at begynde eller gennemføre en uddannelse pga. manglende kendskab til uddannelsesmulighederne, samt forskellige personlige, sociale og/eller faglige problemer.

Den planlagte målgruppe havde således en række kompetencer, der gjorde, at de var i stand til fungere – og havde været på – arbejdsmarkedet, men på grund af manglende uddannelse ikke kunne fastholde tilknytning til dette og reelt set havde vanskeligt ved at komme i gang med og gennemføre en uddannelse – på trods af, at de visiteres som uddannelsesparate i jobcentret.

Figuren herunder illustrerer, hvordan den oprindelige målgruppe befinder sig i toppen af det midterste udsnit af trekanten, hvor de med introduktion til forskellige uddannelsesretninger og nogen personlig vejledning og støtte ville være i stand til at bevæge sig op i de øverste udsnit og kunne gå i gang med en uddannelse.

Figur 11. Illustration af forskellen mellem oprindelig og egentlig målgruppe

Projektledelsen, styregruppen, vejlederne og jobcentret fortæller imidlertid enstemmigt, at de deltagere, der reelt blev visiteret, havde en meget anderledes profil end den, der udgjorde den planlagte målgruppe for KPS. Den tidligere leder af ungeindsatsen i jobcentret fortæller, at baggrunden for denne visitation var, at jobcentret primært benyttede aktivering, opkvalificering eller afklaring af unge i virksomheder. Den planlagte målgruppe var således i stor stil allerede i andre tilbud. Da jobcentret havde en finansieringsaftale med KPS, betalte man således for en række pladser, som skulle besættes af en anden målgruppe.

I praksis var de visiterede unge derfor væsentlig længere væk fra uddannelse end planlagt og havde kun få tilfælde haft reel tilknytning til arbejdsmarkedet, hvilket karakteristikket af den faktiske målgruppe ovenfor også bekræfter. Mange af de unge havde endvidere omfattende personlige og sociale problemer af den ene eller anden art, som vanskelig- eller umuliggjorde uddannelse, fx misbrug, ubehandlet ADHD, social angst, bolig- og økonomiproblemer m.m. I praksis var der ifølge projektledelse, vejledere og jobcentret tale om en gruppe, der var væsentligt mindre uddannelsesparate, og som jobcentret havde vanskelig ved at finde andre relevante tilbud til. Det var unge, som havde været igennem en række andre tilbud uden særlig effekt eller unge, som jobcentret ikke havde et særligt godt kendskab til, men som havde behov for en håndholdt indsats.

Konsekvenser for indsatsen

Vejlederne beskriver, at de deltagere, der blev visiteret til projektet, havde en række udfordringer, som skulle håndteres, inden de kunne starte i uddannelse, men at disse udfordringer sjældent var afklaret på forhånd inden visitationen. For en stor del af deltagerne var der således et øget behov for afklaring af deltagerens situation, udfordringer, ønsker og ressourcer inden et egentligt problemløsningsarbejde kunne påbegyndes.

Konsekvensen af den ændrede målgruppe blev, at projektets indsats i lang højere grad end planlagt, blev koncentreret om at 'rydde sten af vejen' i form af personlige, sociale og andre problemer, som fyldte så meget i deltagerens liv, at denne ikke kunne fokusere på uddannelsesvalg og evt. opkvalificering. En stor del af de uddannelsesafklarende aktiviteter blev i starten af projektperioden også gennemført som besøg eller korte 'snuse-forløb' på forskellige uddannelsesinstitutioner. Det blev dog forholdsvist hurtigt klart, at denne aktivitetsform ikke fungerede, idet fraværet var ekstraordinært højt på disse aktiviteter. Fraværet forklares bl.a. med, at målgruppen havde behov for de mere trygge rammer som den faste base på AMU Nordjylland stillede til rådighed.

“Det handler først og fremmest om at rydde sten af vejen. Først derefter kan vi snakke om uddannelse.”

Vejleder på KPS

3.2. Opsamling

- Jobcentret har i projektperioden visiteret 357 unge til projektet, hvoraf 271 endte med at deltage. Projektet har haft en forventning om 420 deltagere, hvilket således ikke er opnået.
- Tre fjerdedele af deltagerne var ved visitationen mellem 18-24 år, og størstedelen (68 procent) kvinder. Kun ganske få (8 deltagere i alt) havde afsluttet enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse, og knap 15 procent havde ved visitationen til projektet gennemført et eller flere grundforløb. 17 procent af deltagerne havde en form for erhvervs erfaring inden de startede på projektet.
- De unge, der blev visiteret til projektet, var væsentlig længere væk fra uddannelse, end hvad der var planlagt og havde kun i få tilfælde haft reel tilknytning til arbejdsmarkedet. Mange af de unge havde endvidere omfattende personlige og sociale problemer som fx misbrug, ubehandlet ADHD, social angst, bolig- og økonomiske problemer m.m.
- Forskellen mellem den planlagte og den reelle målgruppe hang især sammen med, at jobcentret primært benyttede aktivering, opkvalificering eller afklaring af unge i virksomheder og ikke i denne type forløb.

4. Effekten

Klar, Parat & Start har opstillet en række målsætninger for projektet i forhold til en bedre indsats over for målgruppen og effekten for de involverede unge. I dette kapitel fokuseres på projektets effekter for de involverede unge.

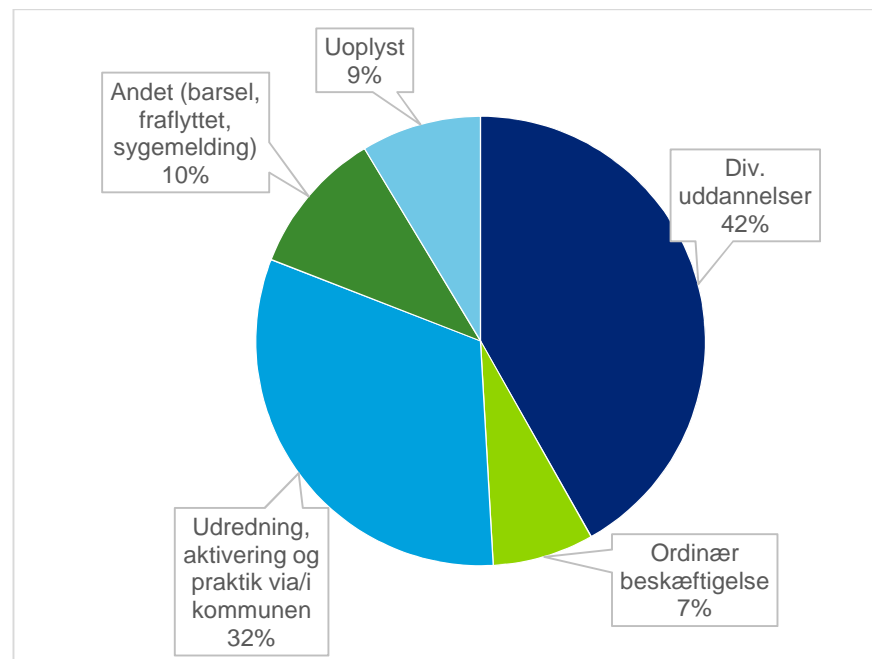
Det primære mål for deltagelse i KPS var udslusning til uddannelse (eller evt. job), fastholdelse i denne uddannelse og generel selvforsørgelse.

4.1. Udslusning fra projektet

KPS har en målsætning om, at minimum halvdelen af deltagerne skal udsleses til enten job eller uddannelse ved de unges afslutning i projektet. Evalueringen af projektets effekter baserer sig på projektets egne registreringer, data fra DREAM suppleret med kvalitative data.

Af figuren herunder fremgår det, at omkring halvdelen af projektets deltagere er udslet til enten uddannelse eller beskæftigelse, hvilket dermed svarer til projektets egen målsætning.

Figur 12. Fordeling udslusning af deltagere

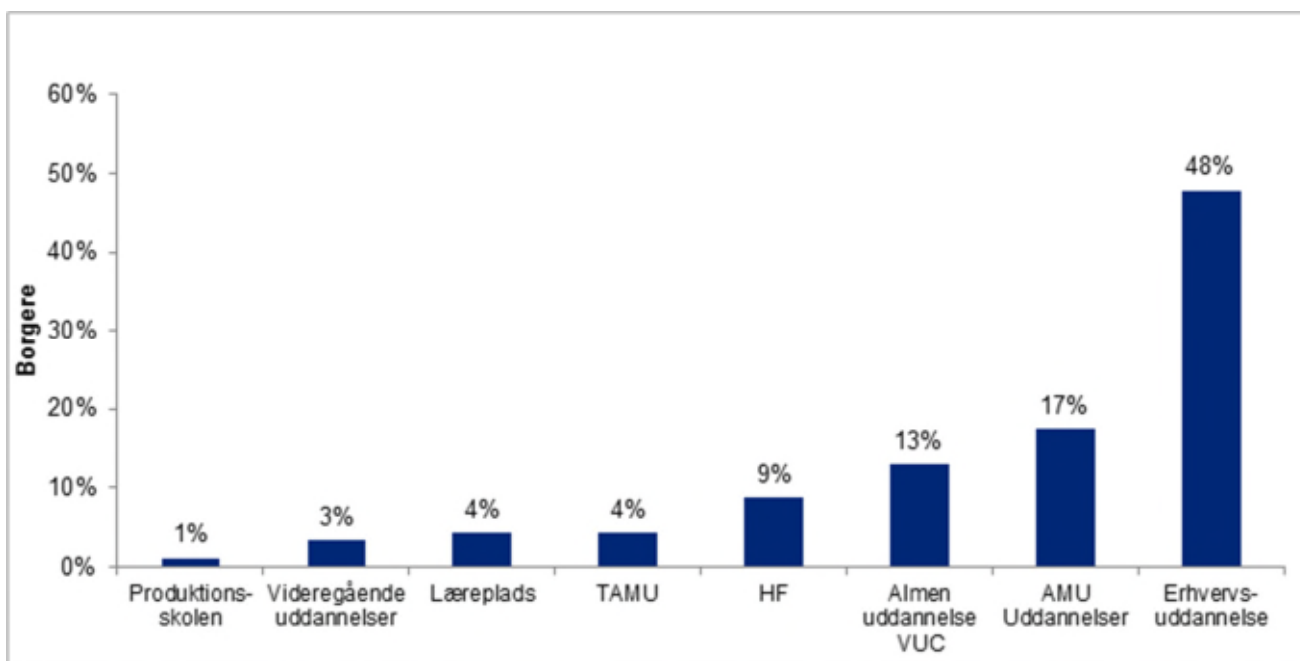

Kilde: Deloitte's beregninger pba. database fra projekt 'Klar, Parat & Start'. N=220

Udslusning til uddannelse udgør den største andel (42 procent) med yderligere 7 procent udsluset til beskæftigelse. Data fra DREAM tegner et nogenlunde samstemmende billede, hvor samlet set ca. 40 procent af deltagerne er på SU eller selvforsørgede en uge efter deres afslutning på KPS.

Ud af de deltagere, der er udsluset til uddannelse, er ca. halvdelen startet på en erhvervsuddannelse, og knap en femtedel er startet i forskellige uddannelsesforløb i AMU-regi, jf. figur 13 nedenfor.

Figur 13. Fordeling på uddannelser for deltagere udsluset til uddannelse

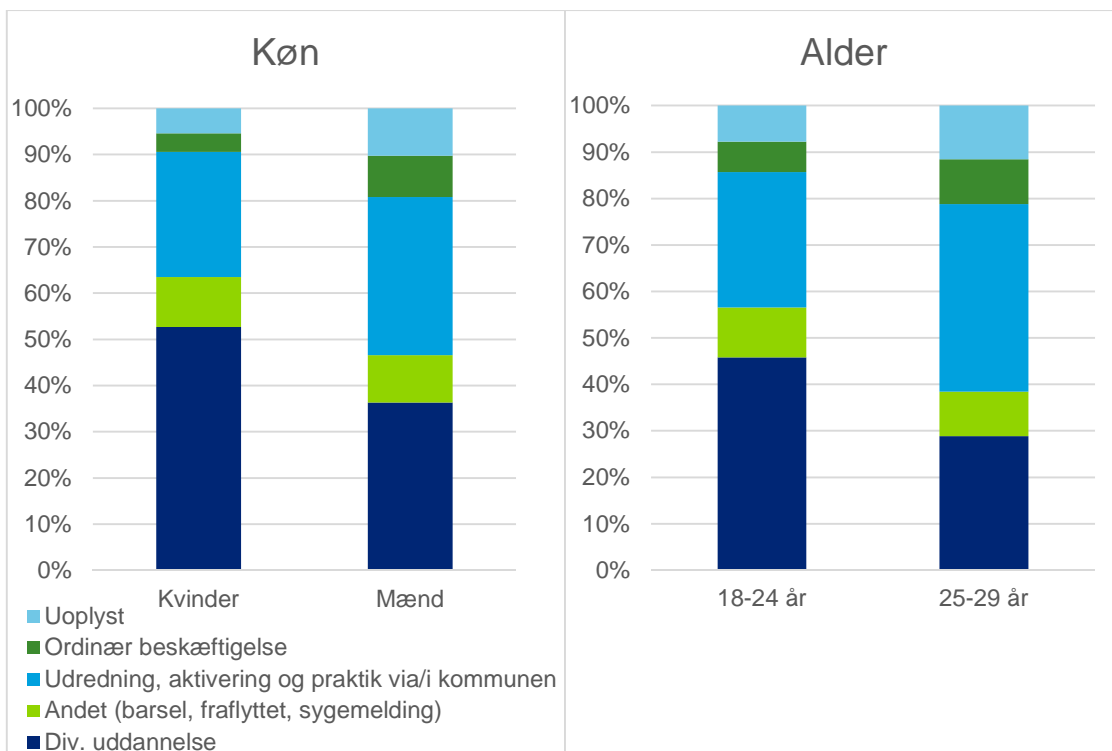

Kilde: Deloitte's beregninger pba. database fra projekt 'Klar, Parat & Start. N=90

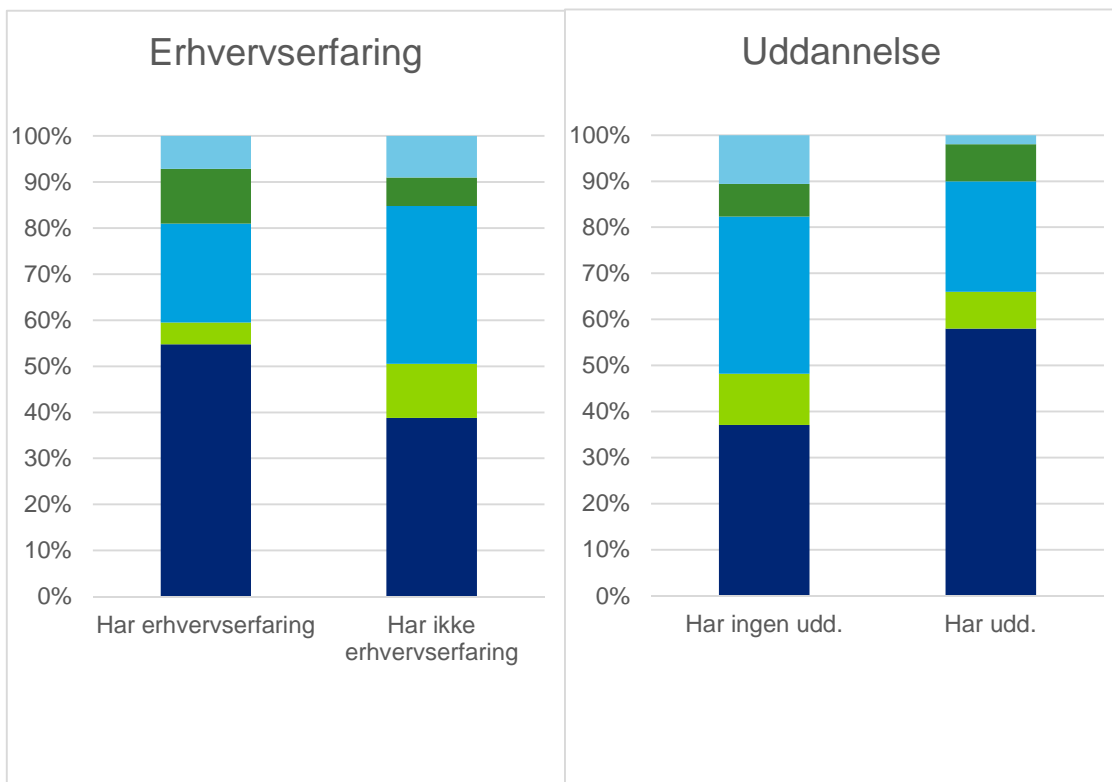
Af projektets egne registreringer er det muligt at krydse udslusningen på køn, alder, tidligere uddannelse og erhvervs erfaring, jf. figur 13 nedenfor. Af figuren fremgår det, at de kvindelige og de yngre deltagere i højere grad end de ældre og de mandlige udsluses til uddannelse, og at deltagelse i KPS for kvinderne og for de yngre deltagere oftere ender med udslusning til enten job eller beskæftigelse. En krydsning for tidligere erhvervs erfaring og uddannelse giver et lignende billede.

Ikke overraskende bliver de deltagere, der har erhvervs erfaring, i større grad udsluset til et job, mens de deltagere, der tidligere har deltaget i en form for uddannelse, i højere grad udsluses til en uddannelse.

Figur 11. Udslusning fordelt på køn, alder, erhvervs erfaring og uddannelse

Kilde: Deloitte's beregninger pba. database fra projekt 'Klar, Parat & Start'. Køn: n=74, n=146, alder: n=168, n=52

Kilde: Deloitte's beregninger pba. database fra projekt 'Klar, Parat & Start'. Erhvervs erfaring: n=42, n=178, uddannelse: n=70, n=50

4.2. Fastholdelse

På baggrund af data fra DREAM er det muligt at undersøge deltagernes fastholdelse i bl.a. uddannelse og beskæftigelse. Nedenstående tabel viser deltagernes forsørgelsesgrundlag hhv. en uge efter udslusning, samt ændringerne i fordelingen fem uger og 13 uger efter udslusning af projektet.

Tabel 1. Deltagernes forsørgelsesgrundlag 1, 5 og 13 uger efter udslusning

	Udslusningsstatus efter én uge	Ændring i forhold til 1. udslusningsuge	
		Efter 5 uger	Efter 13 uger
Selvforsørgelse	31%	1%	1%
Kontanthjælp - Passiv	31%	0%	0%
Kontanthjælp - aktiveret	27%	0%	0%
SU*	9%	0%	0%
Revalidering	2%	0%	0%

Kilde: Deloittes beregninger pba. DREAM-data. n=192, n=187, n=185

Note *: Det må formodes, at en stor del af de unge, som udsluses til erhvervsuddannelser, får (elev)løn under uddannelse.

Som beskrevet ovenfor matcher DREAM-data og projektets egne registreringer hinanden i forhold til den overordnede fordeling. Som det fremgår af tabellen, er der stort set ingen ændringer i deltagernes forsørgelsesgrundlag henholdsvis 5 og 13 uger efter afslutning i projektet. Det peger på, at de unge, som starter uddannelse eller kommer i job på den korte bane, fastholdes heri¹.

4.3. Opsamling

- Ca. halvdelen af projektets deltagere er ifølge projektets egne registreringer udsluset til enten uddannelse (42 procent) eller beskæftigelse (7 procent), hvilket svarer til projektets egen målsætning. Ud af de deltagere, der er udsluset til uddannelse, er ca. halvdelen startet på en erhvervsuddannelse.
- De kvindelige og de yngre deltagere er i højere grad blevet udsluset til uddannelse. De deltagere, der ved visitationen havde erhvervs erfaring, er i højere grad udsluset til beskæftigelse, mens de deltagere, der tidligere har deltaget i en form for uddannelse, i højere grad er udsluset til en uddannelse.

---

¹ Da vi ikke har fået DREAM-data på individniveau, har det ikke været muligt at afgøre, om det er de samme unge, der er i på SU i uge 1 og uge 13.

- Der er stort set ingen ændringer i deltagernes forsørgelsesgrundlag henholdsvis 1, 5 og 13 uger efter afslutning i projektet. På den korte bane (henholdsvis 5 og 13 uger efter ophør i projektet) lader det derfor til, at de unge, der er udsluset til uddannelse eller beskæftigelse, fastholdes heri.

5. Samarbejdet

Klar, Parat & Start har haft fokus på at styrke det tværfaglige samarbejde mellem de forskellige aktører, der arbejder med de unge. I dette afsnit redegøres for, i hvilken grad KPS har været med til at styrke samarbejdet om den unge, og hvorvidt projektet har fremmet en fælles forståelse af begrebet 'uddannelsesparathed'.

“Der er et langt større forståelse for hinandens roller og kendskab til hinandens områder.”

Medlem af styregruppen

“Vi ved, hvad der skal til – vi har de rigtige redskaber på hylden. Vi skal bare have dem til at spille sammen.”

Medlem af styregruppen

5.1. Styrket samarbejde om de unge

Som det er beskrevet i kapitel tre, har KPS's deltagergruppe en række komplekse problemer, der kræver et samarbejde på tværs af forvaltninger, tilbud og faggrupper. Overordnet set er der behov for et stærkt samspil og dermed tværfagligt samarbejde for at understøtte de unges påbegyndelse og fastholdelse i uddannelse. Projektet har derfor haft eksplicit fokus på at styrke samspil mellem de forskellige aktører, bl.a. med gennemførelsen af fælles uddannelsesdage og netværksarrangementer. Styregruppen² fortæller, at disse aktiviteter på tværs af faggrupper har sikret, at de relevante aktører i dag har et meget større kendskab til hinandens roller, kompetencer og områder. Projektets vejledere fortæller ligeledes, at de bestemt 'er blevet bedre til at forstå feltet og mulighederne i det'.

Den generelle tilbagemelding er derfor, at KPS har iværksat processer, der har resulteret i et forbedret kendskab til samarbejdspartnerne, og at der er etableret en hyppigere og stærkere dialog. Flere medarbejdere hos de forskellige aktører havde i starten svært ved forstå relevansen af KPS's opkvalificeringsaktiviteter, men styregruppen fortæller, at medarbejderne siden hen har fortalt, at de har fået meget ud af at deltage i arrangementerne.

Projektets opkvalificerende arrangementer har tilsyneladende haft den største effekt i forhold til at fremme netværk og kendskab, som er det udbytte, både vejledere og styregruppe først og fremmest fremdrager. Det er imidlertid mere uklart, præcis hvordan dette forbedrede kendskab og netværk bringes i spil, og hvordan samarbejdet rent faktisk er forbedret. Fx kan der ikke umiddelbart peges på et styrket samarbejde med fx samarbejdspartnere i misbrugsbehandlingen og (social)psykiatrien, hvilket ellers er to områder,

---

² Projektets styregruppe består af personer fra AMU NJ, jobcentret og erhvervsskolerne, og er dermed den af vores kilder, som samlet set har det bedste udsyn på, hvorvidt samarbejdet om de unge mellem de relevante aktører er bedret.

“Behandlingssystemet kan behandle – vi kan arbejde med motivation og læring. Men at putte behandling ind i det vi laver? Det skal man holde sig fra.”

Vejleder på KPS

“KPS har fået et dårligt ry og det er meget svært at ændre ved”

Leder af ungeindsatsen i Aalborg Jobcenter

som fremhæves af både styregruppen og vejlederne som meget relevante i forhold til denne målgruppe.

Samarbejdet med jobcentret

Den samarbejdsflade, som har fyldt mest i projektet har tilsyneladende været samarbejdet med jobcentret. Her peges der i interviewene på en række løbende samarbejdsudfordringer primært i forhold til afklaringen af deltagernes problematikker i forbindelse med visitationen til projektet, den løbende kommunikation i forhold til eventuelle særlige indsatser som deltagerne havde behov for eller i forhold til opfølgning på fravær.

KPS har haft en oplevelse af, at jobcentret ikke havde afklaret/udredt deltagerne tilstrækkeligt inden visitationen. Jobcentret skønner selv, at det er ca. halvdelen af de unge, som de sender videre i andre tilbud, hvor den unges konkrete situation er forholdsvis dårligt afklaret. I så fald er tilbuddet – i dette tilfælde KPS - nødt til at starte forfra med de visiterede deltagere.

Både KPS og jobcentret fremhæver også udfordringer i forhold til den løbende kommunikation. Som udgangspunkt har projektet oplevet stor lydhørhed fra jobcentrets side i forhold til behov for særlige indsatser til de unge, selvom disse i nogle tilfælde har taget, hvad der blev set som for lang tid at få igennem. På den anden side fremhæver jobcentret, at KPS ikke har givet tiltrækkelig eller struktureret nok tilbagemelding om deltagerens fremmøde og udvikling. Der har således ikke været en klar aftale fra projektets start i forhold til håndtering af fravær, hvilket bl.a. betød, at vejlederne til tider kunne opleve, at det blev deres beslutning, om den enkelte unge skulle sanktioneres i tilfælde af for mange udeblivelser.

Der har været flere forsøg på at forbedre samarbejdet, og både projektet og jobcenterledelsen beretter, at samarbejdet, særligt i den sidste del af projektperioden, er blevet væsentlig bedre. Udfordringerne fremstår imidlertid langt fra løst, hvilket særligt kommer til udtryk ved, at den nuværende leder for ungeindsatsen i jobcentret giver udtryk for, at hun ikke ønsker en forlængelse af KPS og jobcentrets samarbejde med projektet, primært på grund af kommunikationsvanskeligheder og i mindre grad på grund af indholdet i og resultaterne af projektet.

Det er en alvorlig kritik, når jobcentrets tilbagemelding er, at man ikke kan se perspektiver i projektets indsats, hvilket peger på, at KPS ikke har formået at formidle relevansen og de ellers gode resultater af indsatsen til den instans, der finansierer en stor del af indsatsen og forventer resultater af den.

5.2. Fælles forståelse af uddannelsesparathed

Et centralt tema i KPS har været begrebet 'uddannelsesparathed'. Udgangspunktet for problematiseringen af dette begreb er, at de tre aktører, der i et samarbejde har til opgave at understøtte målgruppen i at påbegynde og gen-

nemføre en uddannelse – jobcentret, UU og uddannelsesinstitutionerne – har tre forskellige opfattelser af, hvad det vil sige at være uddannelsesparat.

Den indledende kategorisering af de unge foretages af jobcentret, som også iværksætter en efterfølgende indsats baseret på kategoriseringen. Jobcentrets definition og forståelse af uddannelsesparathed har hjemmel i beskæftigelseslovgivningen, hvor en *uddannelsesparat* er 'en ung, der vurderes – med den rette støtte og aktive indsats – at kunne påbegynde en uddannelse inden for ca. 1 år og gennemføre denne uddannelse på ordinære vilkår'. Dette til forskel fra den *åbenlyst uddannelsesparate*, som ikke har barrierer for at starte i uddannelse med det samme og *den aktivitetsparate*, som ikke vurderes at kunne starte en uddannelse inden for 1 år på trods af ekstra hjælp og støtte³. Unge under 30 uden en erhvervskompetencegivende uddannelse visiteres til en af disse tre kategorier og får efterfølgende et uddannelsespålæg, som enten indebærer at starte en uddannelse eller om at indgå i tilbud, der leder frem mod en uddannelse.

Den gruppe, der visiteres til KPS, består af uddannelsesparate, hvilket vil sige unge, der ikke reelt set er klar til at begynde på en uddannelse på visitationstidspunktet, men som vurderes at være det inden for et år.

“Uddannelsesparathed er en vurdering af, om de unge har forudsætningerne til at tilegne sig de kompetencer, som uddannelsen har som mål.”

Leder i UU Aalborg

Ifølge projektledelsen, styregruppen og en leder i UU, opererer UU med en anden forståelse af begrebet, hvor uddannelsesparathed vurderes ud fra en helhedsvurdering af både personlige, sociale og faglige kriterier. Det er denne forståelse, KPS har forsøgt at udbrede i samarbejdet om målgruppen. De personlige og sociale kriterier benyttes i vurderingen af, om den unge kan indgå i uddannelsessammenhænge, mens de faglige kriterier benyttes til at vurdere parathed ift. konkrete uddannelsesretninger fx EUD eller gymnasiet. UU's og KPS's forståelse af en uddannelsesparat borger adskiller sig dermed markant fra jobcentrets, idet der i UU's og KPS's optik i så fald er tale om unge, der vurderes parat til at gennemføre et studie her og nu, og hvor den konkrete studieretning er taget med i vurderingen. En ung kan således være parat til uddannelse på en erhvervsskole, men ikke på et gymnasium. I den optik har KPS's deltagere ikke været uddannelsesparate.

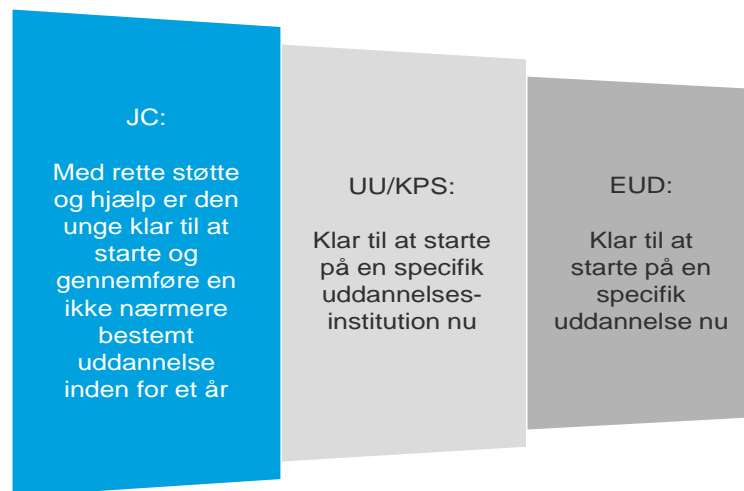
Ifølge styregruppen opererer erhvervsskolerne med et endnu mere differentieret uddannelsesparathedsbegreb, hvor vurderingen ikke kun tager højde for uddannelsesinstitutionen, men også tager den konkrete uddannelse med i betragtning. En ung kan således vurderes parat til og i stand til at gennemføre en uddannelse inden for ejendomsservice, men ikke fx som elektriker.

Figuren herunder illustrerer forskellen imellem de tre forståelser:

---

³ Kilde: "Orienteringsskrivelse. Visitation – uddannelseshjælpsmodtagere". CABI for AMS

Figur 13. Forskellen i forståelse af 'uddannelsesparathed'

“Hvis man ikke kender til de samme begreber, så forstår man jo ikke hinanden.”

Medlem af styregruppen

KPS har forsøgt at udbrede UU's forståelse af uddannelsesparathed via opkvalificeringsindsatsen. Projektledelsen og samarbejdspartnere i både UU og jobcentret vurderer dog, at dette ikke er lykkedes, hvilket resulterer i, at KPS ikke føler de får den korrekte information om de unges problemstillinger, og at erhvervsskolerne ikke ved, hvad de unge er klar til. Et screeningsredskab baseret på en mere operationaliseret forståelse af uddannelsesparathed end den nuværende, som benyttes i jobcentret, kunne formentlig afhjælpe nogle af de samarbejdsræssige udfordringer, som opstår på grund af de forskellige forståelser af uddannelsesparathed.

5.3. Opsamling

- KPS har haft fokus på at styrke samspillet mellem de forskellige aktører bl.a. med gennemførelsen af fælles uddannelsesdage og netværksarrangementer. Det vurderes, at disse aktiviteter har styrket kendskabet til hinandens roller, kompetencer og områder.
- Samarbejdet med jobcentret været præget af udfordringer i forhold til afklaringen af deltagernes problematikker i forbindelse med visitationen til projektet, den løbende kommunikation i forhold til eventuelle særlige indsatser, som deltagerne havde behov for eller i forhold til opfølgning på fravær. Samarbejdet mellem projekt og jobcenter er dog blevet bedre undervejs i projektet.
- Projektledelsen og samarbejdspartnere i både UU og jobcentret vurderer ikke, at det er lykkedes at etablere en fælles måde at anvende vurderingen af de unges uddannelsesparathed på. Et screeningsredskab baseret på en mere operationaliseret forståelse af uddannelsesparathed end den nuværende, som benyttes i jobcentret, fremhæves som en måde at afhjælpe de udfordringer, som de forskellige forståelser resulterer i.

6. Metoderne

“Jeg blev voksen herude – det er det Klar, Parat & Start handler om.”

Projektdeltager

Afslutningsvist fokuserer evalueringen på de metoder og særlige tilgange for arbejdet med de unge, som projektet har anvendt for at bringe deltagerne tættere på uddannelse. I kapitlet beskrives således, hvilke metoder der ifølge projektets undervisere og deltagere har virket samt forudsætningerne for, at disse metoder virker.

6.1. Virkningsfulde metoder

Projektledelsen, styregruppen, vejlederne og samarbejdspartnerne har i interviewene fremhævet, at der er behov for en særlig indsats, når den målgruppe, som KPS har arbejdet med, skal bringes tættere på uddannelse. På baggrund af interviewene med både styregruppe og undervisere samt kortlægningen af projektets indsatser målrettet de unge kan der peges på fire grundlæggende metoder, som KPS har bragt i anvendelse:

- *Personlig vejledning og støtte:* Bl.a. gennem jævnlige vejledningssamtaler, men også kontinuerlig kontakt og dialog mellem den unge og dennes kontaktperson/vejleder.
- *Opbygning af socialt fællesskab i et beskyttet miljø:* Sociale arrangementer, ture m.m. samt fokus på at skabe et trygt miljø for de unge i og omkring Basen på AMU Nordjylland.
- *Afklaring af ressourcer og interesser:* Virksomheds- og uddannelsesbesøg men også undervisning i særlige emner for at give de unge mulighed for at lære forskellige uddannelsesretninger og brancher at kende.
- *Opkvalificerende undervisning og kompetenceudvikling:* Klassebaseret undervisning i forskellige fag og emner.

“Jeg havde ikke nogle voksne at snakke med, men det fik jeg her.”

Projektdeltager

De unge der har deltaget i Klar, Parat & Start og underviserne fremhæver alle den personlige støtte og vejledning, som det helt centrale i forhold til at gøre en forskel for de unge, og også det metodiske element, som skaber fundamentet for det øvrige arbejde med de unge. Projektdeltagerne lægger i særlig grad vægt på den tætte relation til oftest én af underviserne, hvor det er tydeligt, at det er en relation, som rækker langt ud over et månedligt skemalagt vejledningsmøde. Der har ofte været tale om en kontinuerlig kontakt mellem den pågældende underviser og projektdeltager, som også på et meget praktisk niveau kan handle om at diskutere og tage hånd om den unges hverdagsproblemer, ønsker til fremtiden m.m.

“Relationen er noget, vi kan bygge videre på. Vi kan ikke arbejde videre med de andre ting uden den gode relation.”

Vejleder

“De kommer til at kende de unge rigtig godt. De bygger en tæt relation op. Jeg tror egentlig de unge er ligeglade med, om det er en faglærer eller socialpædagog, hvis de unge får en fornemmelse af, at underviserne vil dem.”

Medlem af styregruppen

“Det er vigtigt, hvis man skal udvikle sig personligt, at man kommer ud og oplever noget og får en interesse for noget- ellers kan man ikke udvikle sig.”

Projektdeltager

Gennem den kontinuerlige kontakt, støtten og opbakningen til de unge i forhold til både små og store problemer i hverdagen og den måde som underviserne generelt har mødt de unge er det i mange tilfælde lykkedes at opbygge en personlig relation præget af stor tillid. Den personlige relation og tilliden fremhæves af begge parter som en meget grundlæggende forudsætning for det videre arbejde med at lære den unge at tage hånd om sin egen tilværelse, sætte sig mål og finde ud af, hvilken type uddannelse som kan være relevant for den pågældende.

Det sociale fællesskab med trygge rammer fremstår også som en vigtig del af projektets samlede metode og som en forudsætning for det øvrige arbejde med afklaring og kompetenceudvikling. Det var tydeligt særligt i samtalerne med deltagerne, at projektet bidrog med nogle trygge rammer og et godt socialt fællesskab, som nogle unge ikke havde andre steder. Sociale arrangementer, ture rundt i landet og Basen som et åbent sted, hvor de unge også er kommet for at slappe af, har bidraget til at skabe disse rammer. Udfordringen kan bestemt være, at projekter af denne type blive mere klub end skole, og faktisk sagde flere af de interviewede unge, at de godt kunne have brugt noget mere disciplin eller strenghed fra vejledernes side.

Voksenparathed

Når det er den personlige vejledning og støtte, som fremhæves som hjørnestenen i den metodiske tilgang, hænger det især sammen med den forholdsvis ressourcetunge målgruppe. Som flere af underviserne beskriver, så har fokus netop været at rette op på de unges liv generelt. De unge, som er kommet i projektet, har haft en række personlige, sociale (også meget praktiske problemer), som skal løses, før de er i stand til at forholde sig til uddannelse og beskæftigelse. I stedet for uddannelsesparathed taler vejlederne derfor om voksenparathed, hvilket vil sige, at de unge skal klædes på til at klare sig selv bl.a. ved at udvikle deres sociale og personlige kompetencer.

I interviewene med de unge blev det desuden fremhævet, at netop den personlige udvikling i høj grad hænger sammen med, at man som ung får en interesse for noget og kan begynde at sætte sig mål, der rækker længere frem end løsningen af de daglige problemer.

6.2. Manglende metodisk systematik

I de kvalitative interview er der en væsentlig projektmæssig udfordring, som er trådt frem i forhold til projektets metodiske tilgang. Projektet har kun i begrænset omfang lykkedes med at formulere en systematisk metodisk tilgang som fundament for arbejdet med de unge for dermed også at sikre en ensartet måde at håndtere de unges problematikker på vejlederne imellem. Det har fx udmøntet sig i de unges meget forskellige opfattelse af vejlederne samt en inkonsistent praksis omkring de unges fravær. Vejlederne har dog som udgangspunkt holdt ugentlige møder, hvor de unge blev drøftet enkeltvis.

“Erhvervsskolerne mangler at få lavet et system, der kan imødekomme de svagestes behov.”

Medlem af styregruppen

6.3. Perspektivering

Det tætte samarbejde med erhvervsskolerne i KPS har også ledt til refleksion over, hvordan erhvervsskolestrukturen i sig selv udgør en barriere for uddannelse for denne gruppe af unge. Flere medlemmer af projektets styregruppe beskrev, hvordan erhvervsskoleuddannelserne stiller krav til den unges selvstændighed og vedholdenhed, som kan være endog meget vanskelige at leve op til – særligt som en ung, der har en række andre problemer ud over det rent faglige.

På erhvervsskolerne har de unge kun begrænset tilknytning til en fast klasse, og undervisningen består i høj grad af en skiftende tilknytning til en række af forskellige hold. Som sådan minder den struktur om strukturen på de højere læreanstalter, hvor den studerende heller ikke har en fast klasse, klassekammerater, faste lærere eller et fast sted at være.

Særligt styregruppen og vejlederne gav derfor udtryk for, at der burde være et større fokus på de vanskeligheder, en sådan uddannelsesstruktur resulterer i, evt. ved at tænke mere i faste klasser, faste lærere og mindre hold på erhvervsskolerne. Dette er særligt gældende ift. en målgruppe, hvor folkeskolen i sig selv har været en stor udfordring, og hvor trinnet til en erhvervsuddannelse opleves som endog meget stort for den enkelte unge.

6.4. Opsamling

- På baggrund af kortlægningen af projektet kan der peges på fire grundlæggende metoder, som projektet har benyttet sig af: 1) personlig vejledning og støtte, 2) afklaring af ressourcer og interesser, 3) opkvalificerende undervisning og kompetenceudvikling samt 4) opbygning af socialt fællesskab i et beskyttet miljø.
- Den personlige vejledning og støtte baseret på en tæt og kontinuerlig personlig kontakt mellem den enkelte unge og en af vejlederne fremhæves af både vejledere og deltagere som projektets hjørnesteen og en forudsætning for det øvrige arbejde med de unge.
- Der er kun i begrænset omfang etableret et fælles systematisk metodisk grundlag med klare aftaler vejlederne imellem om projektets metode.

7. Bilag: Fleksuddannelse Nord

Fleksuddannelse Nord (Fleksnord) er et uddannelsesrettet forløb for udsatte unge uden uddannelse med særligt fokus på styrkelse af de unges kompetencer i forhold til dansk, matematik, samfundsfag og engelsk. Flexnord er et selvstændigt forsøgsprojekt finansieret via Klar Parat Starts bevilling fra Socialfonden. Projektet har base på AOF Nord og er en udløber af projektet Tilbage Til Fremtiden. Forsøgsprojektet startede 1. august 2013 og løber frem til 31. december 2014. Der har ikke været et egentligt fagligt samarbejde mellem Flexnord på AOF Nord og Klar Parat Start på AMU Nordjylland.

Indsatsen

Indsatsen består både af individuelt tilrettelagt undervisning i dansk, matematik, samfundsfag og engelsk (9./10. klasses niveau) samt personlig støtte og vejledning. Et typisk elevforløb består af en indslusningssamtale (visitation), en test i dansk og matematik og derefter et fast ugentligt skema med ét eller to fag om dagen. Der er ingen klassisk tavleundervisning.

Målgruppen

Fleksnords målgruppe er marginaliseringstruede unge, der har psykiske, sociale og kognitive problematikker at slås med i en sådan grad, at de ikke skønnes umiddelbart at kunne indgå i en almindelig ungdomsuddannelse eller at kunne varetage et ordinært job. Som udgangspunkt er deltagerne mellem 18-21 år uden folkeskolens afgangseksamen. Projektet har siden starten haft 35-40 tilknyttede unge, som alle er visiteret til projektet via jobcentret. Der er bl.a. tale om unge med autisme, ADHD, social angst, skizofreni m.m., unge med sociale problemer, misbrug samt kriminelle unge.

Erfaringer og resultater

Ifølge både projektlederen og en af underviserne har projektet foreløbig været en succes. Således har nogle af de unge aflagt eksaminer inden for de fire fag, ligesom andre er kommet videre på bl.a. HF. Der er ikke foretaget en kvantitativ analyse for de unge, som har deltaget i Flexnord.

Projektlederen og underviseren fremhæver undervisernes læremæssige og pædagogiske fagligheder som en grundlæggende forudsætning for at kunne

sikre et positivt undervisningsmiljø i, hvad der i projektledelsens øjne ofte kan virke meget kaotisk og dermed for at arbejde med denne målgruppe. Underviserne er ifølge projektlederen udvalgt med netop disse to kernekompetencer for øje.

Om Deloitte

Deloitte leverer ydelser indenfor Revision, Skat, Consulting og Financial Advisory til både offentlige og private virksomheder i en lang række brancher. Vores globale netværk med medlemsfirmaer i mere end 150 lande sikrer, at vi kan stille stærke kompetencer til rådighed og yde service af højeste kvalitet, når vi skal hjælpe vores kunder med at løse deres mest komplekse forretningsmæssige udfordringer. Deloitte's ca. 200.000 medarbejdere arbejder målrettet efter at sætte den højeste standard.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte er en betegnelse for Deloitte Touche Tohmatsu Limited, der er et britisk selskab med begrænset ansvar, og dets netværk af medlemsfirmaer. Hvert medlemsfirma udgør en separat og uafhængig juridisk enhed. Vi henviser til www.deloitte.com/about for en udførlig beskrivelse af den juridiske struktur i Deloitte Touche Tohmatsu Limited og dets medlemsfirmaer.